IJARSCT
International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology
International Open-Access, Double-Blind, Peer-Reviewed, Refereed, Multidisciplinary Online Journal
ISSN: 2581-9429
Volume 6, Issue 2, January 2026
Impact Factor: 7.67

शैशावस्थातील भावनिक विकास : सांख्यिकीय माहितीवर आधारित संशोधनात्मक अभ्यास

सुवर्णा निळकंठ चोपडे

मुख्याध्यापिका

एस. बी. वझे इंग्लिश मीडियम स्कूल, मानपाडा, डोंबिवली (पूर्व), महाराष्ट्र

सारांश

शैशावस्था (जन्म ते दोन वर्षे) ही मानवी जीवनातील भावनिक विकासाची अत्यंत मूलभूत अवस्था आहे. या टप्प्यात निर्माण होणाऱ्या भावनिक प्रतिक्रिया, संलग्नता, भावनांचे नियमन व सामाजिक प्रतिसाद यांचा पुढील आयुष्यातील व्यक्तिमत्त्व, मानसिक स्वास्थ्य व सामाजिक जुळवणुकीवर खोल परिणाम होतो. प्रस्तुत संशोधनात्मक लेखात शैशावस्थेतील भावनिक विकासाची सैद्धांतिक मांडणी, विविध टप्पे, परिणामकारक घटक यांसोबतच भारत व जागतिक[1] स्तरावरील उपलब्ध सांख्यिकीय माहितीचा अभ्यास करण्यात आला आहे. संयुक्त[2] राष्ट्र बालनिधी, जागतिक आरोग्य संघटना, राष्ट्रीय[3] कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण तसेच विविध मानसशास्त्रीय संशोधनांतील आकडेवारीच्या आधारे भावनिक विकासाशी निगडित घटकांचे विश्लेषण करण्यात आले आहे. हा लेख शिक्षणशास्त्र, बालमानसशास्त्र व समाजकार्य क्षेत्रासाठी उपयुक्त ठरेल.

कीवर्ड्स : शैशावस्था, भावनिक विकास, संलग्नता, सांख्यिकीय अभ्यास, बालमानसशास्त्र

[1] जागतिक आरोग्य संघटना (2020). *बालमानसिक आरोग्य व प्रारंभिक बालविकास अहवाल.*

[2] संयुक्त राष्ट्र बालनिधी (2021). *प्रारंभिक बालविकास अहवाल.*

[3] राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण – पाचवा अहवाल (2019–21), भारत.